

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (51)

Вінниця, 2026

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367

Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 8 від 19 лютого 2026 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(51) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2026. 160с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2026

ЗМІСТ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

БАБІЙ АЛЛА, ІСКРА СВІТЛАНА ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УНІКАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА ЇЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ	3
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СМІРНОВА СВІТЛАНА, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ: УСНИЙ ЖУРНАЛ ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	9
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА МИСТЕЦЬКА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	20

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

БАДАЛОВА ЛЮДМИЛА ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	31
БАКАЛОВА НАТАЛІЯ ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ДЕРЖАВИ	32
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ ОСВІТА ЯК ЦІННІСТЬ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗРІЗ	35
МАШТАЛЯР ЙОСИП ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ЗВУК: ЯК СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ФОРМУЄ ЦІННОСТІ МОЛОДІ	39
КОЛЕСНИК ОЛЕКСАНДР, КОЛЕСНИК ОЛЕНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖ АКАДЕМІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ТА СУСПІЛЬНИМ ЗАПИТОМ	41
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ЮРЧАК КРІСТІНА НОВИЙ ПРАВОПИС У ЗМІ: АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ НОРМ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ	51
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВІННИЦЬКОГО ПОВІТУ КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	56

КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА: СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

РУДА ТЕТЯНА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ	60
КОНОПКО ОЛЬГА КРОКУЮЧИ РАЗОМ: ЯК ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ФОРМУЄ КОМАНДУ ОДНОДУМЦІВ	62
СТЕПОВА АЛЛА ОБРАЗИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У ХУДОЖНІХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ	66
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА ВЧИМОСЯ У КЛАСИКІВ	72
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТІТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	79
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ІЩУК ВІКТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ	82

ШЕРШУН ГАЛИНА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО БЕЗПЕКИ ЯК ЧАСТИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	85
МИХАЛЬЧИШИНА ЛАРИСА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ДЕРЖАВИ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ	87
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА ПРОЦЕС РЕКРЕАЦІЇ ПІСЛЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	90
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ РОЛЬ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	95
ЛИМАР ОЛЕНА ОСВІТА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ПРОЗОРОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ	102
ПОХИЛЮК ОЛЕНА МОРАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	105
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ТВОРЧО. ВЕСЕЛО. ЦІКАВО.	107
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	112
ТЕРЕЩУК АНДРІЙ ВАЛЕОЛОГІЧНА ТА МОРАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЦІ Я.-А. КОМЕНСЬКОГО	117
БУГА ОКСАНА, ДЯЧЕНКО ВІКТОРІЯ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК ТА ВМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ	121
ВДОВІНА КАТЕРИНА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ	124
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	127
ВОЛКОДАВ ТЕТЯНА ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНИХ МЕТОДІВ У ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ ТА МОДЕЛЮВАННІ.....	131

МОВА І ЛІТЕРАТУРА У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

КУЦЕНКО ТЕТЯНА ІНОЗЕМНІ МОВИ ТА ЕТИКА МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ШЛЯХ ДО ПОРОЗУМІННЯ	139
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	141
ГОЛОВАНЮК ВАЛЕНТИНА, ГЕДЗ ДАР'Я «ЖИТТЯ НА ОБОЧИНІ»: МАРГІНАЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ЖИТТЯ В РОМАНІ М. КАННІНГЕМА «ДІМ НА КРАЮ СВІТУ»	146
УСИК МАРІЯ СЛІПІ ПРОРОКИ ВОЛІ: ТРАГЕДІЯ ТА ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОГО КОБЗАРСТВА.....	149
ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ ГАМЛЕТ ЯК ПРЕДСТАВНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ. ТРАГЕДІЯ І ТРИУМФ	152
ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, КУЛІЧЕНКО АНГЛЕЛІНА-АНАСТАСІЯ THE USE OF FIGURATIVE LANGUAGE IN CONTEMPORARY ENGLISH SONG LYRICS.....	154
ЛОБОДА МАРІЯ АВТОРСЬКА ПОЕЗІЯ «Я – ТАНК, Я – ВІЙНА, Я – ВБИВАЮ».....	158
ВИМОГИ до написання статей	159

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
були притаманні як народам Стародавнього Єгипту та Індії, так і поетові XIX століття
Генріху Гайне, а також знайшли відображення в українській поезії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Віннічук, Г. Леся Українка – знавець та перекладач зарубіжної літератури. *Всесвітня література в школах України*. 2021. № 1. С. 23-29.
2. Дудіна, Т. Леся Українка: коротка біографія. URL: <https://osvita.ua/school/biography/91023>. (Дата звернення: 04.02.2026 р.).
3. Леся Українка: не лише письменниця, а й перекладачка. Київ : Бюро перекладів «Терра Мова», 2024. URL: <https://www.terramova.com.ua/lesia-ukrainka>. (Дата звернення: 02.02.2026 р.).
4. Перекладацька діяльність Лесі Українки : презентація. URL: <https://naurok.com.ua/perekladacka-diyalnist-lesi-ukra-nki-409754.html>. (Дата звернення: 02.02.2026 р.).
5. Професія перекладач. Частина четверта: Леся Українка. *Just In Time*. 2018. Dec 4. URL: <https://www.jit.academy/profesiya-perekladach-chastyna-chetverta-lesya-ukrayinka>. (Дата звернення: 04.02.2026 р.).

*Стаття надійшла до редакції
11 лютого 2026р.*

МИСТЕЦЬКА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

УДК 378.015.31:792

БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА

викладач кафедри української філології

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Постановка проблеми. В умовах сучасної освіти особливої актуальності набуває питання підготовки не лише вузькопрофільних спеціалістів, а й гармонійно розвинених особистостей, здатних до нестандартного мислення та креативного розв'язання проблем. Театральна діяльність є потужним інструментом впливу на емоційно-вольову та інтелектуальну сфери студента, дозволяючи максимально розкрити його внутрішній потенціал.

Театральна діяльність у закладах фахової передвищої освіти є унікальним педагогічним інструментом, що поєднує в собі інтелектуальний, емоційний та психофізичний аспекти розвитку. Вона дозволяє студенту вийти за межі соціальних ролей, навчитися керувати власними емоціями та опанувати мистецтво публічної комунікації. У цьому контексті творча студія виступає платформою для апробації творчих ідей, де студент стає співавтором навчально-виховного процесу, а не лише споживачем інформації. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку нових форм позааудиторної роботи, які б відповідали запитам сучасної молоді та сприяли її всебічній самореалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку творчих здібностей засобами мистецтва займає чільне місце у працях провідних українських та зарубіжних науковців. Теоретико-методологічне підґрунтя дослідження природи творчості та її стимулювання закладено в роботах Василя Роменця, який розглядав творчий акт як фундаментальний спосіб буття людини. Питання психології творчості та обдарованості

грунтовно досліджено Григорієм Костюком, який наголошував на взаємозв'язку між внутрішніми задатками особистості та активною діяльністю у середовищі.

Питання театральної педагогіки та її впливу на естетичне виховання молоді висвітлено у дослідженнях Анатолія Мацоли та Оксани Конотоп. Науковці акцентують увагу на тому, що театральне мистецтво є синтетичним видом діяльності, що одночасно розвиває вербальний та невербальний

інтелект.

Зарубіжна наукова думка, зокрема праці Едварда де Боно (концепція латерального мислення) та Кена Робінсона (дослідження ролі мистецтва в освіті), підтверджує, що творчість є навичкою, яку можна розвивати через спеціально організоване середовище. Концепція «драматичної освіти» (Drama in Education), розвинена західними дослідниками (наприклад, Дороті Хіткот), розглядає театр як метод активного навчання та соціального моделювання.

Мета статті. Визначити та обґрунтувати педагогічні умови розвитку творчих здібностей студентів на базі творчої студії «Театральне сузір'я ВГПК».

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток творчих здібностей студентів у межах діяльності студії «Театральне сузір'я ВГПК» розглядається як цілісна педагогічна система, що базується на принципах суб'єкт-суб'єктної взаємодії та інтеграції мистецьких практик у навчальний процес. Процес творчого становлення студента в студії ми поділяємо на три взаємопов'язані етапи: мотиваційно-адаптивний, когнітивно-діяльнісний та результативно-рефлексивний.

Етап психофізичного розкріпачення та формування творчої ініціативи.

Першочерговим завданням діяльності студії є подолання психологічних бар'єрів та «затисків», які заважають творчому самовираженню молоді. На цьому етапі використовуються методики арт-педагогіки та ігрового проектування. А саме: тренінги психотехніки спрямовані на розвиток уваги, пам'яті, уяви та фантазії. Використання вправ на «публічну самотність» дозволяє студенту концентруватися на творчому завданні, ігноруючи присутність глядача, що є критично важливим для формування впевненості.

Під час методу імпровізації студенти залучаються до створення миттєвих етюдів на задану тему без попередньої підготовки. Це стимулює швидкість реакції та гнучкість мислення – ключові показники креативності.

2. Процесуальний компонент: театральна технологія як інструмент розвитку.

Діяльність «Театрального сузір'я ВГПК» виходить за рамки простого заучування текстів. Вона передбачає глибоку інтелектуальну роботу над художнім матеріалом.

Зокрема, студенти навчаються розкладати логіку вчинків персонажа, шукати підтекст та «надзавдання». Це формує аналітичні здібності та навички критичного сприйняття інформації.

Робота над сценічною мовою та пластикою передбачає розвиток дикції, опанування культури слова та мови тіла, що безпосередньо впливає на комунікативні здібності. Студент вчиться транслювати ідеї не лише вербально, а й через засоби невербальної експресії.

3. Соціально-педагогічний аспект та командна взаємодія.

Особливістю студії «Театральне сузір'я ВГПК» є створення специфічного «середовища успіху». Театральний колектив функціонує як модель соціуму, де кожен учасник несе відповідальність за загальний результат (виставу).

Після кожної репетиції проводиться обговорення, де студенти вчать давати конструктивну критику та аналізувати власні емоційні стани. Це сприяє розвитку емпатії та соціального інтелекту.

У процесі підготовки вистав студенти залучаються до художнього оформлення сцени, підбору музичного контенту, створення мультимедійних презентацій. Це дозволяє синхронізувати театральну діяльність з їхніми фаховими знаннями (дизайн, ІТ, філологія тощо).

4. Професійна спрямованість творчого розвитку.

Важливо підкреслити, що розвиток творчих здібностей у студії має прикладний характер. Навички, здобуті в «Театральному сузір'ї», трансформуються у професійно значущі якості майбутнього фахівця:

Стресостійкість: досвід виступу перед великою аудиторією мінімізує страх помилки у майбутній професійній діяльності.

Лідерські якості: робота над роллю та участь у самоврядуванні студії виховують ініціативність.

Креативне розв'язання проблем: імпровізаційний підхід вчить шукати нестандартні виходи з кризових ситуацій.

Таким чином, творча студія виступає не лише як майданчик для дозвілля, а як потужний освітній хаб, де через синтез мистецтв відбувається інтенсивне формування творчої індивідуальності студента.

Апробація розроблених методів розвитку творчих здібностей відбулася під час підготовки та проведення студією «Театральне сузір'я ВГПК» літературно-музичного перформансу до Дня української писемності та мови під назвою «Слово. Музика. Свобода. Розмова крізь віки...».

СЛОВО. МУЗИКА. СВОБОДА.

РОЗМОВА КРІЗЬ ВІКИ...

Вихід ведучих

*В1: Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізветься рідна мова;
І в голосі яснім ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.*

*В2: З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна,
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна.*

*В1: У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеш,
Допоки буде в серці рідна мова.*

Дмитро Павличко

В2: Добрий день, шановні присутні! Щиро запрошуємо вас на розмову крізь віки, приурочену Дню писемності і мови.

В1: Сучасна історія України показала всім нам, наскільки важливо не просто дбати про рідну мову, а й щосили її захищати, піклуватись про чистоту та велич.

В2: Її перший прообраз свого часу виводив Нестор Літописець у «Повісті минулих літ».

В1: Саме мова є тим важливим об'єктом захисту, за яку воюють наші Збройні сили України.

В2: Тож просимо вшанувати хвилиною мовчання всіх наших захисників та захисниць, що віддали своє життя заради перемоги вільної України

Хвилина мовчання

В1: Дякую! Будемо продовжувати.

В2: Наша культура – це той важливий острівець незламності, на якому тримається наша національна ідентичність.

В1: І сьогодні ми вам пропонуємо унікальний проєкт! Це буде дійсно розмова крізь віки про найважливіше: про мову, культуру, кохання та Україну.

В2: Всі ми розуміємо нескориме значення кожного українського слова. І сьогодні саме про це – сокровенне – розкажуть нам наші гості під час розмови крізь віки. Хай же зазвучить музика й поезія!

Зустріч Василя Стуса і Тараса Шевченка

Поети виходять, вітаються

Василь тисне руку Тарасові: «Слава Україні, Тарасе Григоровичу!»

Тарас трошки здивовано: «Героям слава, Василю Семеновичу!»

(ведучі за кулісами)

*В1: Тарас Григорович Шевченко
український поет, прозаїк, мислитель, живописець, гравер, етнограф, громадський діяч. Національний герой і символ України. Діяч українського національного руху, член Кирило-Мефодіївського братства.*

В2: Василь Семенович Стус - український поет-шістдесятник, перекладач, публіцист, прозаїк, мислитель, літературознавець, борець за незалежність України у XX столітті. Один із найактивніших представників українського дисидентського руху.

Відеоролики про Т. Шевченка і В. Стуса

Тарас: Василю Семеновичу, а що, звернення «слава Україні» все ж таки прижилося?

Василь: Так, звичайно! Уся велика Україна нині так вітається! Хоча... Не тільки Україна! Ще й весь світ багато в чому підхопив таке звертання!

Тарас: О, то славно! Багато ж покладено на вітвар свободи України! (зітхає) Тебе, я чув, теж по засланнях покидало?

Василь: Так, біля 13 років, Тарасе Григоровичу. Але ж і ви більше 10 років не бачили волі...

Тарас: Не бачив. Але в мені відтоді зародилось дивне почуття: дуже хотілося ще раз повернутися в Україну.

Василь: Ох, Тарасе Григоровичу, щось ваші думи невеселі стали...

Тарас: Ой, думи мої, думи мої... Лихо мені з вами...

Василь: О, а Ви чули пісню на свій вірш?

Тарас здивовано: Ні

Василь: Пропоную послухати!

Пісня «Думи мої»

Василь: Ох, як і було українському народові непросто 2 століття тому, так і зараз багато викликів! Але Ваш живий погляд підтверджує – ви хочете бачити Україну щасливою!

Тарас: А ви, парубче, таки дуже освічений молодик! Чим цікавились?

Василь гордо: Вашою творчістю! Вашими творами про Україну, про козаків, заповітом...

Тарас: Заповітом? Так чи ж я кому що заповідав?

Василь: Та я в мистецькому плані! Ваша мова – жива, справжня, народна! Недарма ж ви називаєтесь основоположником літературної української мови!

Тарас: Ой, парубче, але вже ти розумний! Одразу видно – вчитель! А прочитай щось зі своєї творчості!

Василь: **Як добре те, що смерті не боюсь я...**

Як добре те, що смерті не боюсь я,
і не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що вам, богове, низько не клонюся
в передчутті недовідомих верств.
Що жив-любив і не набрався скверни,
ненависті, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся до життя
своїм стражденним і незлим обличчям,
як син, тобі доземно поклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі,

і чесними сльозами обіллюсь.

Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розів'ється біда.

Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Сковорода.

Та вже! Мовчи! Заблуканий у пущі,
уже не ремствуй, позирай у глиб,
у суще, що розпукнеться в грядуще
і ружею завітне коло шиб.

Тарас: Але ж гарно! Тепер я добре розумію, за що тебе заслали!

Василь: Та якби ж то тільки мене! Ось уже 11 рік Україна страждає! Ворожий чобіт
ступив на землю вкраїнську й аж ніяк не хоче її покидати!

Тарас: Я щодня думаю про наших військовополонених. Про мирних, яких забрали в
неволю. Про дітей, що викрали на московщину. Казали ж люди розумні – історія
повторюється. Але я й подумати не міг, що повториться, як під копірку.

Василь: Але ми йдемо до світлого майбутнього! І знаєте, який тому доказ?

Тарас: Який?

Василь: Мільйони людей переходять на українську мову! Українська стає не лише
мовою повсякденного спілкування, а й справжнім символом нашої ідентичності та
незламності. Кожне вимовлене українське слово – це крок до зміцнення нації та
утвердження нашої незалежності. Ми віримо, що невдовзі Україна заговорить виключно
українською, а мова окупантів залишиться лише в історії.

Зустріч Лесі Українки і Ліни Костенко.

Виходить Леся Українка

Леся Українка:

Уже скотилось із неба сонце,
Заглянув місяць в моє віконце.
Вже засвітилися у небі зорі,
Усе заснуло, заснуло й горе.

Вийду в садочок та погуляю,
При місяченьку та й заспіваю.
Як же тут гарно, як же тут тихо,
В таку годину забудеш лихо!

Кругом садочки, біленькі хати,
І соловейка в гаю чувати.
Ой, чи так красне в якій країні,
Як тут, на нашій рідній Волині!

Ніч обгорнула біленькі хати,
Немов маленьких діточок мати,
Вітрець весняний тихенько дише,
Немов діток тих до сну колише.

Леся сідає за столик, розгортає книгу, щось занотовує.

Відеоролик про Лесю Українку

В1 (за кулісами): Нещодавно народні депутати запропонували 25 лютого відзначати нове свято – День української жінки, приурочений до Дня народження Лесі Українки.

Леся: Як виявилось, моє життя допомогло змінити хід української історії! Національно-визвольні рухи, роль жінки у суспільстві, становище мови... Та що там – хай краще про мене розкаже пісня!

Пісня. «Як дитиною, бувало...»

Виходить Ліна Костенко. Леся її уважно слухає

Життя іде і все без коректур.

І час летить, не стишує галопу.

Давно нема маркізи Помпадур,

і ми живем уже після потопу.

Не знаю я, що буде після нас,

в які природа убереться шати.

Єдиний, хто не втомлюється, – час.

А ми живі, нам треба поспішати.

Зробити щось, лишити по собі,

а ми, нічого, – пройдемо, як тіні,

щоб тільки неба очі голубі

цю землю завжди бачили в цвітінні.

Щоб ці ліси не вимерли, як тур,

щоб ці слова не вичахли, як руди.

Життя іде і все без коректур,

і як напишеш, так уже і буде.

Але не бійся прикрого рядка.

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.

Не бійся правди, хоч яка гірка,

не бійся смутків, хоч вони як ріки.

Людині бійся душу ошукать,

бо в цьому схибиш – то уже навіки.

Ліна сідає, вони про щось із Лесею розмовляють, на фоні цього відеоролик про Ліну Костенко

В2 (за кулісами): Цікаво, про що могли б поспілкуватись ці дві жінки? Як гадаєте?

Ліна: Пані Лесю, схиляють перед силою вашого таланту! Хочу поцікавитись вашою думкою щодо сучасного становлення жінки в суспільстві.

Леся: Якщо чесно, я приємно вражена. Свого часу, у 1907 році, я отримала пропозицію одружитися з польським емігрантом та революційним діячем Людвігом Варшавським. Як пам'ятаєте, я відмовилася, попри його статус та знаменитість, заявивши, що «ласка до чоловіків у мене невелика». Сучасну жінку змусити до шлюбу зараз практично неможливо.

А ви, Ліно Василівно, теж мені сильно імponуєте своїм талантом! Вас же не просто так називають залізною жінкою.

Ліна: Це правда. Через впертість та неабияку сміливість мене дійсно називають залізною жінкою. Я завжди говорила та писала, що хотіла. Навіть коли мої колеги боялись репресій та мовчали, я відкрито критикувала владу. Така незламність мені передалася від бабусі.

Леся: Так, нам, українкам, є чим пишатися! Але, якщо чесно, дуже хотілося б, захистити всіх українських жінок!

Ліна: Відомо, що на плечі жінки у наш час лягає дуже багато завдань. Особливо, якщо чоловік нині захищає Україну на фронті!

Леся: Хотілося б підтримати хоча б добрим словом кожную маму, бабусю, сестру чи дружину, які справляються з усім самотійно.

Ліна: Які попри все продовжують тримати тил: вдома, на роботі, із дітьми та близькими.

Леся: І продовжують плекати любов до української культури в серцях наших дітей! Особливо, коли беруть ручку маленької дитини й допомагають їй виводити перші українські літери.

Ліна: Ніхто у нас не забере мову!

Леся: Ніхто не відбере жовто-блакитну душу!

Ліна: Бо ми – українці, на яких тримається безпека у Європі!

Леся: І саме нам світить таке важливе, жовто-блакитне сонце.

Ліна: Особливо гарно це сонце обіймає нашу землю восени, правда ж, Лесю.

Леся: Осінь – дійсно чарівна пора року! Листя жовтіє, падає і так ніжно вкриває землю теплом...

Ліна: Дуже люблю осінній день, якщо чесно!

Пісня «Осінній день, осінній день, осінній»

В1: Але ж насправді, в нашої мови і писемності, а разом з нею – і в України, є не один десяток літературних захисників.

В2: Які готові зробити неможливе для рідної землі.

В1: Такими важливими людьми є Іван Франко і Василь Симоненко.

Зустріч Василя Симоненка й Івана Франка.

Виходять Василь Симоненко та Іван Франко

Василь: А я кажу, Іване Яковичу, краще порівнювати жінку із квітами!

Іван: Тю, Василю Андрійовичу! Кого ви тими квітами здивуєте!

Василь: А загалом, навіщо жінку з чимось порівнювати? Вона ж прекрасна сама по собі...

Іван: Так, погоджуюсь...

Сідають, щось записують

Відеоролик про Івана Франка

Відеоролик про Василя Симоненка

Розмова продовжується

Василь: А все ж таки, яка ж у нас гарна мова! Барвіста, насичена, красива.... Саме такою мовою так і хочеться писати про кохання.

(ніби вигадує на ходу)

Вона прийшла непрохана й неждана,
І я її зустріти не зумів.
Вона до мене впливла з туману
Моїх юнацьких несміливих снів.

Вона прийшла, завітчана і мила,
І руки лагідно до мене простягла,
І так чарівно кликала й манила,
Такою ніжною і доброю була.

І я не чув, як жайвір в небі тане,
Кого остерігає з висоти...
Прийшла любов непрохана й неждана —
Ну як мені за нею не піти?

Іван: Красиво! Справді, любов не залежить від нашої волі, приходить без нашої заслуги, зникає без нашої вини.

Василу Андрійовичу, на свої юні роки ви таки вдатний романтик!

Василь: А ви, смію зауважити, справжній патріот! Бачив кількох галицьких інтелегентів нещодавно. І знаєте що?

Іван: Що?

Василь: Вони, як і ви, одягнули вишиванку під костюм трійку. Це стає модним.

Іван: О, головне щоби це наслідувала молодь, адже саме вони – рушійна сила України.

А ще я думаю, що на ці прекрасні рядки, які ви щойно прочитали, вас надихнула якась дуже гарна молодиця...

Василь (трошки ніяково): Просто мені вдалося знайти своє єдине кохання – всього мого життя!

Іван: Ех, кохання... Воно окриляє, надихає, доводить, що життя – це прекрасно!

Василь: Ніби як у пісні, саме на ваші слова! І, до речі, її для нас виконає особлива людина!

Іван: Цікаво, що ж це за пісня? На мої тексти багато пісень створено.

«Ой, ти дівчино, з горіха зерня»

Підсумок.

В1: Щоби всі народні традиції, які передаються з покоління у покоління, продовжували своє життя й надалі!

В2: Щоби знову й знову матуся співала дитині українську колискову,

В1: І в українському домі ще багато років і тисячоліть лопотіли своїми крилами лебеді материнства!

Пісня «Лебеді материнства»

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пушу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.
Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,
Лопотіли крилами і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмільні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любові.

Будуть тебе кликати у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Під час заходу студенти мали змогу не лише дізнатися багато нового про українських письменників, а й відчутти дух епох, у яких вони творили. На сцені коледжу ожили легендарні постаті української літератури – Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Василь Стус, Ліна Костенко, Василь Симоненко. Вони ніби повернулися до нас зі сторінок підручників і книжок, щоб знову промовити своїми віршами, своїми переконаннями, своїм щирим словом до молодого покоління.

Кожен виступ був пронизаний любов'ю до України, до рідної мови, до правди й свободи. Студенти продемонстрували не лише свої творчі здібності, а й глибоке розуміння того, що українська мова – це духовний скарб, який потрібно берегти, плекати й передавати далі.

Отже, творча студія «Театральне сузір'я ВГПК» є потужним інструментом розвитку креативності, оскільки вона задіює одночасно когнітивну, емоційну та психофізичну сфери особистості. Використання методів імпровізації та етюдного аналізу сприяє формуванню дивергентного мислення, що дозволяє студентам знаходити нестандартні рішення не лише на сцені, а й у майбутній професійній діяльності.

Аналіз підготовки та проведення літературно-музичного перформансу «Слово. Музика. Свобода. Розмова крізь віки...» підтвердив, що поєднання різних видів мистецтва (слова, музики, пластики) підсилює емоційне сприйняття матеріалу та сприяє глибшій

самоактуалізації студентів. Формат «розмови крізь віки» дозволив учасникам не просто механічно відтворювати текст, а стати активними ретрансляторами культурних смислів, що значно підвищило їхню мотивацію до творчості.

Встановлено, що творча студія створює особливе середовище «психологічної безпеки», де студенти позбуваються комунікативних бар'єрів. Розвиток емпатії через проживання ролей та командна робота над сценарієм формують високий рівень емоційного інтелекту, що є невід'ємною частиною *soft skills* сучасного фахівця.

Діяльність студії доводить, що сучасна мистецька освіта в навчальному закладі має базуватися на принципах свободи вибору та фасилітації. Роль педагога-режисера трансформується з авторитарного керівника у творчого партнера, що є ключовою умовою для розкриття внутрішнього потенціалу студента.

Отже, діяльність творчої студії розкриває художній потенціал студентської молоді та забезпечує формування критичного мислення, емпатії та комунікативної стійкості (*soft skills*); постає дієвою моделлю інноваційного освітньо-творчого середовища у фаховій передвищій освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Антонова О. Є. Теоретичні та методичні засади навчання обдарованих студентів у системі вищої педагогічної освіти : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 412 с.
2. Конотоп О. С. Театральна педагогіка в системі професійної підготовки майбутніх вихователів : навчально-методичний посібник. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 140 с.
3. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / за ред. Л. М. Проколієнко. Київ, 608 с.
4. Мацола А. С. Театральне мистецтво як засіб естетичного виховання молоді. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип. 30. С. 102–104.
5. Роменець В. А. Психологія творчості : навчальний посібник. 3-тє вид. Київ: Либідь, 2004. 288 с.
6. Шевченко В. В. Розвиток творчих здібностей студентів коледжу засобами театральної діяльності. *Мистецтво та освіта*. 2021. № 2. С. 45–50.
7. Юрій М. Ф. Соціологія культури : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 302 с.

*Стаття надійшла до редакції
13 лютого 2026р.*